

میلیون یورو بوده است. قرارداد بسته شده و این بی سابقه بوده است.

اصولاً کسب و کارهای دانش بنیان کسب و کارهایی هستند که از نظر اقتصادی ضعیف‌اند، چرا نظام بانکی به سمت دانش بنیان‌ها ورود جدی ندارد؟

برزو قنبری: با توجه به برنامه بانک‌ها، نمی‌توانم بگویم چرا در این حوزه ورود پیدا نمی‌کنند، ولی باید بگویم در کشور نیاز داریم که اول این فرهنگ به وجود بیاید؛ یعنی فرهنگ حمایت از ساخت داخل و مصرف داخلی. این فرایند خیلی خوب درونی و فرهنگ‌سازی نشده است؛ حتی هم در بین مردم و هم صنعت. زمان کمی است که داریم روی این موضوع کار می‌کنیم.

دانش بنیان‌ها برای بانک‌ها جذاب نیستند؟

برزو قنبری: خیر، جذاب نیستند. این تفکرشان از سیاست‌شان نشأت می‌گیرد. آنها به دنبال راه‌های کم‌ریسک با درآمد بالا هستند. ولی همین بانک‌ها در همین دولت به عنوان حامی ما قدم پیش گذاشتند و به عنوان مثال در توسعه میادین ورود پیدا کردند.

به عنوان کسی که دارید با شرکت‌های دانش بنیان کار می‌کنید، به نظر شما چقدر شرکت‌هایی که نامشان دانش بنیان است، در این مسیر به درستی فعال هستند؟

مهدیا مطهری، مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران: برداشت من این است که کاملاً مسائل پیرامون دانش بنیان‌ها متفاوت شده است.

وقتی می‌گویم دانش بنیان، یک شرکتی می‌آید گرید ۱۵ هزار برایمان می‌سازد که در دنیا دو یا سه کشور دیگر مانند این تکنولوژی را دارند و نفت و شرکت ملی نفت ریسک این را روی چاه‌های خودش می‌پذیرد.

این نشان می‌دهد که چقدر تغییر از سال ۱۴۰۰ رخ داده و چه اتفاقی در راستای این تغییر افتاده است. پس این دیدگاه وجود دارد. حالا یکسری مشکلاتی در این بین وجود دارد.

سمت آن بازیگران حرفه‌ای باشد (مثل شرکت‌های توسعه‌دهنده و خدمات) و از این طرف هم بازیگران دانشی باشند (مثل دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش بنیان).

اصلاً تلقی ما این است که معنی اصلی دانش بنیان، این است که از لحاظ اقتصادی ما کمک کنیم تا پایین هرم به هم برسند.

یعنی به عبارت دیگر این الزامی معنی‌اش این نیست که ما به صورت مستقیم برویم و به شرکت دانش بنیان به خاطر مسائل و اندازه‌ای که قبلاً اشاره کردیم یک پروژه‌ای را بدهیم. ما با آنها می‌توانیم توسعه میدان بدهیم اما ما بابت آن با ۶-۷ دانش بنیان نمی‌توانیم توسعه میدان بدهیم.

ولی می‌توانیم کاری کنیم که آن شرکت‌ها راغب شوند در جهت بهبود بهره‌وری خودشان هزینه‌هایشان را کاهش بدهند و از آنها استفاده کنند.

وجه تمایز شرکت ملی نفت ایران با شرکت ملی گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی، در مواجهه با دانش بنیان‌ها چیست؟

مهدیا مطهری: ما به عنوان شرکت ملی نفت متولی بالادست هستیم (بالادست: اعم از اکتشاف، حفاری و توسعه و تولید و ازدیاد برداشت و مسائل پشتیبانی در حوزه کالا و مواد). در حوزه بالادست، بحث عدم قطعیت است.

اصولاً داریم راجع به ماهیت و پدیده‌ای صحبت می‌کنیم که ۳ هزار متر مثلاً زیر زمین است، گستردگی زیادی دارد، شناخت نسبت به آن زیاد نیست چون الان در معرض دید شما نیست.

هر تصمیمی هم که برای آن بگیرید مثلاً توسعه بدهید یا حفاری انجام دهید به سبب همین عدم قطعیت، چون اطمینان زیادی وجود ندارد که آن اتفاق بیفتد چالش در کار ایجاد می‌کند. به سبب اینکه این کار، کار بزرگی است، سرمایه‌براست.

یعنی حجم سرمایه‌گذاری‌ها در این حوزه زیاد است. از طرفی هم چون ماهیت عدم قطعیت وجود دارد، اصولاً سرمایه‌گذاری، یک سرمایه‌گذاری خطرپذیر و دارای ریسک بالایی است.

شاید یکی از دلایلی که می‌پرسید چرا بانک‌ها خیلی نمی‌توانند به این سمت

باتوجه به برنامه بانک‌ها، نمی‌توانم بگویم چرا در این حوزه ورود پیدا نمی‌کنند، ولی باید بگویم در کشور نیاز داریم که اول این فرهنگ به وجود بیاید؛ یعنی فرهنگ حمایت از ساخت داخل و مصرف داخلی. این فرایند خیلی خوب درونی و فرهنگ‌سازی نشده است؛ حتی هم در بین مردم و هم صنعت. زمان کمی است که داریم روی این موضوع کار می‌کنیم

هرچند که فرایندها هنوز روی روال طبیعی و آنطور که باید قرار نگرفته است و این شاید نفت در این موضوع مقصر نیست. این ساختار خود شرکت‌هایی است که می‌آیند.

دانش بنیان‌ها در دو سال گذشته رشد خوبی داشته‌اند چرا؟

مهدیا مطهری، مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران: وقتی نگاه می‌کنیم حجم قراردادهای رصدها و مراقبت‌هایی که می‌شده، رو به جلو بوده است، زیرا تولیدات به صورت مستقیم دارند و در کنار آن به صورت جنبی نفت را با شرکت‌های دانش بنیان و دانشگاه‌ها در حال انجام هستیم.

می‌توان آن را یک مثلث دید؛ یک سمت آن شرکت نفت باشد، یک

ویژه‌نامه
صنعت نفت
«دانش بنیان»

ایران

اردیبهشت ۱۴۰۲